

به نام خدا

افزایش مهارت های شغلی

عیب یابی و تعمیر

سیستم سوخت رسانی موتورهای احتراقی

www.ketab.ir

مؤلفان:

یعقوب بی نیاز

(کارشناس ارشد سازمان آموزش فنی و حرفه ای)

خدادوست رستمی زاده

(عضو هیئت علمی دانشگاه فنی و حرفه ای)

موسسه فرهنگی هنری
دیباگران تهران

هر گونه چاپ و تکثیر از محتویات این کتاب بدون اجازه کتبی
ناشر ممنوع است. متخلفان به موجب قانون حمایت حقوق
مؤلفان، مصنفان و هنرمندان تحت پیگرد قانونی قرار می گیرند.

«عنوان کتاب: افزایش مهارت های شغلی

عیب یابی و تعمیر سیستم سوخت رسانی موتورهای احتراقی

«مؤلفان: یعقوب بی نیاز - خدادوست رستمی زاده

«ناشر: موسسه فرهنگی هنری دیباگران تهران

«ویراستار: مهدیه مخبری

«صفحه آرای: فرنوش عبدالهی

«طراح جلد: داریوش فرسایی

«نوبت چاپ: اول

«تاریخ نشر: ۱۴۰۰

«چاپ و صحافی: صدف

«تیراژ: ۱۰۰ جلد

«قیمت: ۷۸۰۰۰۰ ریال

«شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۲۱۸-۴۷۸-۰

نشانی واحد فروش: تهران، میدان انقلاب،

خ کارگر جنوبی، روبروی پاساژ مهستان،

پلاک ۱۲۵۱-تلفن: ۰۴۶-۶۶۴۱۰۰۴۶-۲۲۰۸۵۱۱۱

فروشگاههای اینترنتی دیباگران تهران :

WWW.MFTBOOK.IR

www.dibagaran-tehran.com

سرشناسه بی نیاز، یعقوب، ۱۳۶۶-

عنوان و نام پدیدآور: افزایش مهارت های شغلی: عیب یابی و

تعمیر سیستم سوخت رسانی موتورهای احتراقی / مؤلفان:

یعقوب بی نیاز، خدادوست رستمی زاده؛

ویراستار: مهدیه مخبری.

مشخصات نشر: تهران: دیباگران تهران: ۱۴۰۰

مشخصات ظاهری: ۱۶۲ ص: مصور.

شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۲۱۸-۴۷۸-۰

وضعیت فهرست نویسی: فیبا

موضوع: موتورهای درونسوز-دستگاه های سوخت

Internal combustion engines-Fuel systems

اتومبیل ها-دستگاه های سوخت-نگهداری و تعمیر

Automobiles-Fuel systems-Maintenance and repair

موتورهای دیزل-دستگاه های سوخت-نگهداری و تعمیر

Diesel motor-Fuel systems-Maintenance and repair

شناسه افزوده: رستمی زاده، خدادوست، ۱۳۵۵-

رده بندی کنگره: ۷۵۵ TJ

رده بندی دیویی: ۶۲۱/۴۳

شماره کتابشناسی ملی: ۸۵۷۰۳۱۰

نشانی اینستاگرام دیبا dibagaran_publishing @mftbook: نشانی تلگرام

هر کتاب دیباگران، یک فرصت جدید شغلی و علمی.

هر گوشی همراه، یک فروشگاه کتاب دیباگران تهران.

از طریق سایتهای دیباگران، در هر جای ایران به کتابهای ما دسترسی دارید.

فهرست مطالب

۲ فصل اول / سوخت و پدیده احتراق در موتورهای احتراق داخلی..... ۸

۱-۱ ماده سوختنی.....	۹
۱-۲ عدد اکتان بنزین.....	۹
۱-۳ گازوئیل.....	۱۰
۱-۴ عدد ستان گازوئیل.....	۱۰
۱-۵ سوخت‌های جایگزین.....	۱۰
۱-۶ سیستم سوخت‌رسانی موتور دیزل.....	۱۱
۱-۷ پمپ‌های سوختپاش.....	۱۷
۱-۸ سوختپاش‌ها.....	۱۸
۱-۹ محفظه احتراق.....	۱۹
۱-۱۰ تزریق سوخت در موتورهای دیزل.....	۲۰
۱-۱۱ شمع گرمکن (GLOW PLUG).....	۲۱
۱-۱۲ مدول کنترل الکترونیکی ECM (ELECTRONIC CONTROL MODULE).....	۲۱
۱-۱۳ سیستم سوخت‌رسانی دیزل با پاشش مستقیم و غیرمستقیم IDI.....	۲۱
۱-۱۴ احتراق.....	۲۲
۱-۱۵ طبقه‌بندی موتورهای احتراق داخلی.....	۲۴
۱-۱۶ تفاوت موتورهای دیزلی و موتورهای بنزینی.....	۲۲
۱-۱۷ تزریق سوخت در موتورهای دیزل.....	۲۲
۱-۱۸ انواع سنسورها در موتورهای احتراق داخلی.....	۲۵
۱-۱۹ روش بالابردن راندمان موتورهای احتراق داخلی.....	۳۷

۲ فصل دوم / قوانین زیست‌محیطی و روش‌های تعیین آنها..... ۳۹

۲-۱ قوانین زیست‌محیطی حاکم بر خودروسازی جهان.....	۴۰
۲-۲ راهکارهای عملی برای کاهش آلودگی هوا.....	۴۱

۲ فصل سوم / آلاینده‌ها حاصل از احتراق و روش‌های بهینه‌سازی..... ۴۵

۳-۱ تعریف آلودگی.....	۴۶
۳-۲ آلاینده‌های موجود در هوا.....	۴۶
۳-۳ راهکارهای عملی برای کاهش آلودگی هوا.....	۴۸

۲ فصل چهارم / سیستم‌های سوخت‌رسانی MPFI..... ۵۵

۴-۱ مقدمه.....	۵۶
۴-۲ سیستم تزریق سوخت کا — جترونیك (JETRONIC-K).....	۵۹

۵۹	۴-۳ سیستم تزریق سوخت کای - جترونیك JETRONIC-KE
۶۰	۴-۴ سیستم مدیریت سوخت مونو- جترونیك JETRONIC-MONO
۶۰	۴-۵ سیستم موتورنیك SYSTEM MOTRONIC
۶۰	۴-۶ آشنایی با انواع سیستم پاشش سوخت
۷۶	۴-۸ عملگرها

فصل پنجم / سیستم‌های سوخت‌رسانی GDI ۹۰

۹۱	۵-۱ سیستم انژکتوری پاشش مستقیم GASOLINE DIRECT INJECTION
۹۲	۵-۲ اهداف اصلی تولید موتور GDI
۹۴	۵-۳ دلایل عدم استفاده از تزریق مستقیم در خودروها؟

فصل ششم / سیستم‌های سوخت‌رسانی دوگانه‌سوز ۹۶

۹۹	۶-۱ اثر ترکیبات گاز بر روی عملکرد موتور
۱۰۰	۶-۲ معرفی سیستم گاز به‌عنوان یک سیستم سوخت‌رسانی
۱۰۰	۶-۳ معرفی قطعات مشترک در ۴ نسل سیستم‌های گازسوز
۱۰۳	۶-۴ انواع رگلاتور CNG

فصل هفتم / سیستم‌های سوخت‌رسانی کامینز ۱۱۱

۱۱۲	۷-۱ سیستم‌های سوخت‌رسانی الکترونیکی موبور دیزل
۱۱۳	۷-۲ انواع سیستم‌های سوخت‌رسانی پیشرفته موتورهای دیزل

فصل هشتم / سیستم‌های سوخت‌رسانی ریل مشترک ۱۱۵

۱۱۸	۸-۱ سیستم سوخت‌رسانی COMMON RAIL

فصل نهم / سیستم‌های سوخت‌رسانی انژکتور واحدی و پمپ واحدی ۱۲۳

۱۲۴	۹-۱ روشهای پاشش سوخت
۱۲۵	۹-۲ سیستم انژکتوری یک واحدی

فصل دهم / سیستم‌های هوارسانی موتورهای احتراق داخلی ۱۳۱

۱۳۲	۱۰-۱ سیستم هوارسانی موتور
۱۳۲	۱۰-۲ معرفی انواع سیستم هوارسانی خودرو
۱۳۳	۱۰-۳ بخش‌ها و اجزای مختلف سیستم هوارسانی خودرو
۱۳۸	۱۰-۴ انواع سیستم هوارسانی خودرو

فصل یازدهم / سیستم‌های گازهای خروجی موتورهای احتراق داخلی ۱۴۰

۱۴۵	۱۱-۱ انواع سیستم تهویه مثبت میل‌لنگ (PCV TYPES)
۱۴۵	۱۱-۲ سیستم کنترل آلاینده‌ای تبخیر شده EECS
۱۴۵	۱۱-۳ سیستم بازخورانی گازهای خروجی EGR
۱۴۸	۱۱-۴ انواع روش‌های EGR
۱۴۹	۱۱-۵ سیستم کنترل آلاینده‌ی SCR
۱۵۰	۱۱-۶ سیستم کنترل آلاینده‌ی
۱۵۲	۱۱-۷ مبدل کاتالیست

خط‌مشی انتشارات مؤسسه فرهنگی هنری دیباگران تهران در عرصه کتاب‌داری با کیفیت عالی است که بتواند خواسته‌های به‌روز جامعه فرهنگی و علمی کشور را تا حد امکان پوشش دهد. هر کتاب دیباگران تهران، یک فرصت جدید شغلی و علمی

حمد و سپاس ایزد منان را که با الطاف بی‌کران خود این توفیق را به ما ارزانی داشت تا بتوانیم در راه ارتقای دانش عمومی و فرهنگی این مرز و بوم در زمینه چاپ و نشر کتب علمی و آموزشی گام‌هایی هرچند کوچک برداشته و در انجام رسالتی که بر عهده داریم، مؤثر واقع شویم.

گسترده‌گی علوم و سرعت توسعه روزافزون آن، شرایطی را به وجود آورده که هر روز شاهد تحولات اساسی چشمگیری در سطح جهان هستیم. این گسترش و توسعه، نیاز به منابع مختلف از جمله کتاب را به عنوان قدیمی‌ترین و راحت‌ترین راه دستیابی به اطلاعات و اطلاع‌رسانی، بیش از پیش برجسته نموده است.

در این راستا، واحد انتشارات مؤسسه فرهنگی هنری دیباگران تهران با همکاری اساتید، مؤلفان، مترجمان، متخصصان، پژوهشگران و محققان در زمینه‌های گوناگون و مورد نیاز جامعه تلاش نموده برای رفع کمبودها و نیازهای موجود، منابعی پربار، معتبر و با کیفیت مناسب در اختیار علاقمندان قرار دهد.

کتابی که در دست دارید با همت "آقایان یعقوب بی‌نیاز - خدادوست رستمی زاده" و تلاش جمعی از همکاران انتشارات میسر گشته که شایسته است از یکایک این گرامیان تشکر و قدردانی کنیم.

با نظرات خود مشوق و راهنمای ما باشید

با ارائه نظرات و پیشنهادات و خواسته‌های خود، به ما کمک کنید تا بهتر و دقیق‌تر در جهت رفع نیازهای علمی و آموزشی کشورمان قدم برداریم. برای رساندن پیام‌هایتان به ما از رسانه‌های دیباگران تهران شامل سایتهای فروشگاهی و صفحه اینستاگرام و شماره‌های تماس که در صفحه شناسنامه کتاب آمده استفاده نمایید.

مدیر انتشارات

مؤسسه فرهنگی هنری دیباگران تهران
dibagaran@mftplus.com